

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА
Кафедра режисури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до творчого проєкту
обрядового дійства «Масниця - Колодій»
на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Виконала:

здобувачка першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
галузь знань 02 «Культура і
мистецтво»
спеціальність 026 «Сценічне
мистецтво»
Тетяна ХАРИТОНОВА

Керівник творчого проєкту:

викладачка кафедри режисури
ХДАК,
Кристина НАСТАЧЕНКО

Рецензент:

директорка КЗ «Харківський міський
центр дозвілля молоді»
Альона ЛЕОНОВА

Допущено до захисту

Зав. кафедри _____ / Ольга ЛАЧКО /

21 травня 2025 р.

Харків 2025

ЗМІСТ

ЗМІСТ.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ СКЛАДОВІ РОЗРОБЛЕННЯ РЕЖИСЕРСЬКОГО ПОСТАНОВЧОГО ПЛАНУ ДО ОБРЯДОВОГО ДІЙСТВА «МАСНИЦЯ - КОЛОДІЙ».....	
1.1. Аналіз фахової літератури з обраної теми.....	8
1.2. Особливості проведення обрядового дійства «Масниця – Колодій»	10
РОЗДІЛ 2. РЕЖИСЕРСЬКИЙ АНАЛІЗ СЦЕНАРІЮ ОБРЯДОВОГО ДІЙСТВА «МАСНИЦЯ - КОЛОДІЙ».....	
2.1. Аналіз сценарію обрядового дійства «Масниця-Колодій»	12
2.2. Режисерський задум.....	15
2.3. Втілення режисерського задуму.....	18
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40
ДОДАТКИ.....	42

Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів

ОД	Обрядове дійство
ЗТМ	«Затемнення» - умовне позначення повного вимкнення світла на сцені.

ВСТУП

Актуальність. В умовах сьогодення, коли українське суспільство переживає глибокі соціальні та історичні потрясіння, питання збереження культурної ідентичності набуває особливого значення. У час війни та вимушених змін у способі життя, звернення до традицій, обрядів і фольклору стає потужним засобом підтримки національного духу, відчуття єдності та стійкості. Саме тому постановка обрядового дійства «Масниця - Колодій» є не лише творчим задумом, а й важливим культурним кроком, який виконує функцію відновлення зв'язку з корінням, зі спадком предків, з глибинною мудрістю народу.

Обряд Колодія — це не просто сезонне свято, а ціла філософія життя, що вшановує жіночу силу, родинну злагоду та оновлення. Він символізує цикл життя, перехід до весни, пробудження природи та почуттів. У сучасному контексті відтворення цього обряду дозволяє не лише зберегти культурну спадщину, але й залучити глядача до емоційного осмислення власної історії, традицій та цінностей. Сценічна форма дійства об'єднує етнографічну достовірність із художнім осмисленням, створюючи простір для глибокого глядацького переживання. Проєкт виконує й соціальну функцію — у час невизначеності та втрат він дає змогу знайти опору в культурі, відчутти приналежність до спільноти та свого народу.

Метою даного творчого проєкту є інсценізація традиційного українського обрядового свята Колодій у формі театралізованого дійства. Проєкт спрямований на популяризацію народної культури, актуалізацію обрядової спадщини та створення цілісного мистецького продукту, що поєднує фольклорні елементи із сучасними засобами режисури.

Дійство має не тільки естетичну, а й культурно-соціальну цінність: воно сприяє формуванню національної самосвідомості, поглибленню знань про традиції предків і збереженню нематеріальної спадщини. Крім того, постановка

торкається тем жіночої солідарності, родинного єднання та оновлення, що надає їй глибокого змістового наповнення. Через засоби театру, музики, хореографії й відео, проєкт досягає емоційного контакту з аудиторією, перетворюючи свято на простір живого культурного діалогу.

Для досягнення поставленої мети у процесі реалізації творчого проєкту були сформульовані наступні завдання:

- здійснити аналіз фахової літератури з режисури масових видовищ, зокрема обрядових свят, а також дослідити практичний досвід українських і зарубіжних постановок у цій сфері;
- підібрати автентичні фольклорні, поетичні, документальні та візуальні матеріали, що стануть основою художнього сценарію;
- розробити режисерську концепцію, яка дозволить передати головні змістові акценти свята Колодія — відтворення народних звичаїв, символіку оновлення, жіночі й родинні образи;
- створити комплексне художнє вирішення постановки: світлове, сценографічне, музичне та мультимедійне оформлення;
- організувати публічне сценічне втілення обрядового дійства;
- здійснити творчий аналіз реалізованого проєкту з урахуванням відгуків аудиторії та власних режисерських спостережень.

Об'єктом дослідження виступає процес створення обрядового дійства на основі українського традиційного свята в сучасних умовах культурної комунікації.

Предметом дослідження є розробка та сценічна реалізація режисерського задуму ОД «Масниця - Колодій» як прикладу інтеграції народної спадщини у формат сучасного мистецького проєкту.

Практичне значення. Реалізація проєкту відбулася в умовах реальної культурної події — обрядове дійство було публічно представлено перед глядачами, що дозволило перевірити його ефективність, глядацьке сприйняття та режисерські рішення на практиці. У постановці використано комплекс авторських розробок: сценарій на основі народного обряду, сценографія, хореографічні композиції, відеовставки та елементи інтерактиву з аудиторією. Особливу увагу було приділено автентичності деталей, стилістиці костюмів та музичному оформленню, що базується на фольклорному матеріалі.

Отримані результати можуть бути застосовані у роботі керівників культурно-мистецьких заходів, режисерів свят, викладачів творчих дисциплін. Окремі фрагменти проєкту можуть слугувати як приклад або база для створення подібних заходів у навчальних закладах, закладах культури або молодіжних ініціативах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ СКЛАДОВІ РОЗРОБЛЕННЯ РЕЖИСЕРСЬКОГО ПОСТАНОВЧОГО ПЛАНУ ДО ОБРЯДОВОГО ДІЙСТВА “МАСНИЦЯ - КОЛОДІЙ”

1.1 Аналіз фахової літератури з обраної теми

Традиційна обрядовість українського народу є невичерпним джерелом для сучасного театру, особливо в контексті відродження національної ідентичності та інтересу до автентичної культури. Одним із яскравих прикладів таких обрядових дійств є свято «Колодій» — стародавнє дохристиянське святкування на межі зими й весни, що має величезний сценічний, культурологічний та етнопедагогічний потенціал.

Найбільш повні й детальні описи обряду Колодія містяться в працях українських етнографів XIX–XX століть. Зокрема, **Олекса Воропай** у своїй двотомній праці «**Звичай нашого народу**» дає змістовне пояснення походження свята, його регіональних відмінностей і символічного змісту:

«Колодій — це не лише “український карнавал”, а й соціально-обрядове дійство, пов’язане із шлюбною магією та паруванням молоді» [Воропай О., 1993, с. 183].

Обрядова практика прив’язування колодки неодруженим хлопцям, катання їх селом, співи, танці, ритуальні частування — усе це формує надзвичайно яскравий і насичений сценічний матеріал. При цьому етнографи наголошують, що святкування Колодія носило не лише розважальний, а й сакральний-виховний характер.

Так, **Ганна Лозко** зазначає: «У Колодієві закладено ідею гармонії стихій: чоловічого й жіночого начал, землі й неба, світла й темряви, старого й нового... Це справжня українська космогонія в дії» [Лозко Г., 2007, с. 212].

Аналізуючи фольклорно-обрядовий пласт української культури, театрознавці звертають увагу на його синкретичну природу: поєднання дії, пісні, танцю, маски, гри — тобто всіх елементів театру. Колодій, як зазначає **Марія Климчак** у своїй праці «Обрядовий театр України», є класичним прикладом фольклорного театру в природному середовищі:

«Цей обряд — жива вистава, в якій беруть участь усі члени громади. Це соціальний театр, де ролі не призначаються, а виростають із віку, статі, родинного стану. Найкращий приклад народної режисури» [Климчак М., 2005, с. 134]. Це положення важливе з погляду режисерського аналізу: обряд не потребує жорсткого сценарію, а базується на імпровізації, символізмі й спільній дії. Саме це є головною цінністю при адаптації «Колодія» в сучасне обрядове шоу. У роботі **Івана Герасименка** «Народна драма та режисура» підкреслюється, що: «Фольклорна форма дозволяє поєднувати в одному дійстві елементи гри, ритуалу, комічного та трагічного, зберігаючи при цьому глибоку народну філософію» [Герасименко І., 2011, с. 98].

Отже, сучасне обрядове дійство «Масниця-Колодій» може реалізовуватись як мистецька форма, що зберігає сакральність і водночас є адаптованою до умов сцени чи орен ай-платформи. У літературі також звертається увага на жіночу ініціативність у святі. Саме жінки — носії колодки, ті, хто карає неодружених парубків, і ті, хто створює святковий настрій. У цьому, за словами **Ніни Бендюк**, закладено феміністичний аспект традиційної культури: «Попри патріархальні рамки, в обрядах весняного циклу жінка — активна, творча й соціально значуща постать» [Бендюк Н., 2014, с. 65].

Колодій також виконує функцію соціального контролю: через жарт, гру й символічну кару суспільство підтримувало традиції шлюбу, родинності, порядку. Це добре розкривається в дослідженнях **Федора Вовка**, який описував, як свято підтримувало «моральний кодекс громади» [Вовк Ф., 1928, с. 47].

Сучасна сценічна інтерпретація обряду потребує тонкого балансу між збереженням автентичності та додаванням елементів сучасної режисури. У праці **Оксани Станіславенко «Фольклор і сцена: режисура обрядових дійств»** розглядаються можливості поєднання традиційних форм із сучасним театром: «Обрядовість не можна інсценізувати “в лоб”. Це не музей. Сучасна інтерпретація має бути живою, контактною, дієвою. Колодій — ідеальна основа для такої форми» [Станіславенко О., 2017, с. 172].

Таким чином, обряд Колодія має багатопланову основу, яка дозволяє його адаптувати для театралізованих подій, об'єднуючи традицію, драматургію, музику, танець, взаємодію з глядачем.

Головне — зберегти дух спільності, життєствердження, гумору й символічного очищення, що лежать в основі цього давнього українського свята.

1.2. Особливості проведення обрядового дійства «Масниця-Колодій»

Обрядове дійство «Масниця - Колодій», що створений у рамках моєї кваліфікаційної режисерської роботи, має низку унікальних особливостей, що зумовлені як його змістовим наповненням, так і складними умовами підготовки та реалізації. Головною метою заходу стало художнє осмислення давньослов'янського обряду Колодія як джерела етнічної пам'яті та символу відродження, радості, оновлення й гармонії між людьми. У центрі уваги — обрядова драматургія, весняна символіка, жіночий лідерський мотив і народна іронія.

Важливим контекстом стало те, що підготовка й реалізація проєкту відбувалися в умовах воєнного стану в Україні, регулярному відключенні світла та надзвичайно низьких температур, що значно ускладнювало репетиційний процес, логістику й технічне забезпечення. Попри труднощі, команда працювала згуртовано.

Однією з ключових особливостей дійства стало поєднання традиційних фольклорних елементів із сучасною формою сценічного шоу. У сценарії чітко вибудовано лінію обрядового відтворення циклу святкування Колодія: від символічного «народження» колодки до її прощання. Структура поділена на низку послідовних тематичних епізодів, кожен з яких має власну художню форму: пантоміма, фольклорна сценка, танець, народний спів, ігрові інтерактиви, пластичний етюд. Особливу увагу в постановці було приділено атмосфері й автентичності. Художнє оформлення включало народні костюми, декоративні елементи з соломи, гілок, стрічок — усе це підкреслювало зв'язок із традиціями та природним циклом. Глядачі залучалися до події через інтерактивні елементи: співи, жартівливі діалоги та ласування смаколиками, розроблених спеціально для вистави. Такий підхід створив ефект занурення в обрядове середовище, дозволяючи не лише спостерігати, а й брати участь у дійстві.

Сценарна основа побудована на колективній режисерській ідеї — відтворити дух єдності громади, де жарт і гра виступають механізмом очищення та відновлення. У ОД було задіяно переважно молодіжну аудиторію, що дало змогу осучаснити трактування традицій, зробити їх близькими до сучасного глядача. Зокрема, використання гумористичних сценок з адаптацією обрядових жартів дозволило зберегти баланс між етнографічною точністю й сценічною динамікою.

Не менш важливою особливістю стало те, що в умовах холодної пори року всі репетиції проходили в неопалюваних приміщеннях. Це вимагало від учасників фізичної витривалості, зосередженості та гнучкості в адаптації матеріалу. Репетиційний процес часто переривався через повітряні тривоги, що стало викликом як з технічного, так і з емоційного боку. Однак саме в таких умовах проєкт набув глибшого сенсу: як акт опору, стійкості та культурного спротиву війні.

Важливо зазначити й мультимедійність виразних засобів, які були використані у обрядовому дійстві:

- вокальні номери з живим виконанням народних веснянок,
- хореографічні етюди на основі народного танцю,
- драматичні діалоги та інсценівки з фольклорних сюжетів,
- імпровізаційні мізансцени.

РОЗДІЛ 2

РЕЖИСЕРСЬКИЙ АНАЛІЗ СЦЕНАРІЮ ОБРЯДОВОГО ДІЙСТВА «МАСНИЦЯ - КОЛОДІЙ»

2.1. Аналіз сценарію обрядового дійства «Масниця - Колодій»

Унікальний сценарій обрядового дійства «Масниця - Колодій» ставить за мету популяризацію народної культури, актуалізацію обрядової спадщини та створення цілісного мистецького продукту, що поєднує фольклорні елементи із сучасними засобами режисури.

Проблема - У сучасному суспільстві традиція святкування Колодія майже втрачена або спрощена до загальної «Масляної», запозиченої з російської культури. Люди часто не розуміють глибинного сенсу цього свята, яке колись було частиною українського календарного обрядового циклу, пов'язаного з весняним відродженням, шлюбними звичаями та родинною символікою.

Тема - Жартівлива кара парубків за ухилення від шлюбу в обрядовому святі Колодій.

Ідея - Жартуй гуляй - колодку тримай!.

Конфлікт - між жінками й парубком полягає в тому, що жінки хитрощами хочуть змусити його дати могорич і стати об'єктом жартів, а парубок спершу чинить опір, бо не розуміє їхніх намірів, та згодом приймає правила гри і перетворює приниження на власну перемогу у святі.

Етапи послідовного розкриття або розвитку теми (епізоди та їх теми):

Назва епізоду	Тема епізоду
Експозиція “Історія про свято”	Згадка національних традицій
Зав’язка “Народження колодки”	Символічний початок обрядового дійства “Масниця-Колодій”
Розвиток дії “Могорич”	Прийняття цьогорічної долі та початок гуляння
Кульмінація “Прощення”	Прощення за всі образи
Розв’язка “Весна”	Зустріч Масляної, як початок весни

Сценарний хід: Сценарний хід мого обрядового дійства “Масниця - Колодій» побудований на поетапному розвитку подій: від представлення обрядової теми й зав’язки конфлікту між громадою та парубком — до його жартівливого “покарання”, кульмінаційного моменту викупу й завершального святкування, підкріпленого вокальними номерами.

Архітектоніка

Елемент композиційної побудови	Подієвий ряд
Експозиція «Історія про свято»	● Заставка та відеопроєкція про історію свята «Колодій»
Зав'язка «Зібрання жінок»	● Хозяйка запрошує сусідок та жінок до себе додому святкувати Масницю. ● Приходять гості та несуть з собою смаколики.
Розвиток дії «Народження колодки»	● В однієї з жінок народжується колодка. ● Жінки вирішують знайти молодого та нежонатого парубка ● Мотря прив'язує колодку до ноги парубка ● Хлопця в покарання катають на ночвах
Кульмінація «Могорич»	● Хлопцю урвався терпець і він вирішив виставляти свій могорич ● Застілля
Розв'язка «Прощення»	● Жінки просять прощення одна в одної ● Пісенні номери

Особливості композиційної побудови сценарію: принцип емоційного зростання, контрастність епізодів та інтерактивність.

2.2 Режисерський задум

Роздивимось головні аспекти концепції режисерського задуму обрядового дійства «Масниця - Колодій»:

- Обряд «причеплення колодки» як символічне жартівливе покарання неодружених парубків, що виконує функцію соціального нагадування про традиційні обов'язки та цінності.
- Поєднання вокальних номерів, драматичних сцен і фольклорних елементів з метою відтворення духу народного свята, акцентування на радості, єдності громади та переході до весняного циклу.
- Використання яскравої народної атрибутики, живої мови, гумору та інтерактивності для створення ефекту живої участі глядача у дійстві.

Спрямованість: Обрядово-фольклорна, святкова, розважальна.

Надзавдання - Відродження українських традицій та створення живого зв'язку поколінь через театралізовану форму народного свята

Наскрізна дія: Поступове перетворення жартівливого покарання неодруженого парубка на спільне святкування й примирення з громадою через обрядові дії, пісні та гумор.

Художній образ: колодка.

Форма видовища: обрядове дійство «Масниця – Колодій».

Атмосфера: святкова, урочиста, весела.

Темпоритм: динамічний.

Мізансценування постановки ТК

Стіл -

Ночви -

Хозяйка -

Жінки -

Сусідки -

Савко -

Назва епізоду	Мізансценування
Експозиція «Історія про свято»	
Зав'язка «Зібрання жінок»	
Розвиток дії «Народження колодки»	
Кульмінація «Могорич»	

Розв'язка «Прощення»	
---------------------------------	--

2.3 Втілення режисерського задуму

Робота зі звукорежисером

У процесі підготовки до обрядового дійства «Масниця - Колодій» я тісно співпрацювала зі звукорежисером, адже саме музика та звукове оформлення відігравали ключову роль у створенні автентичної атмосфери свята. Ми разом шукали та підбирали виключно українські народні пісні, які відповідали настрою кожного епізоду постановки. Особливу увагу ми приділили сцені з “народженням колодки”, де звучала обрядова мелодія, що передавала глибину традиції.

Звукорежисер допоміг адаптувати записи під простір, у якому відбувалися зйомки, щоб не було перевантаження або “заглушення” голосів виконавців. Ми кілька разів робили тестові прогінні записи, щоб знайти оптимальний баланс між музикою, шумовими ефектами та діалогами. Я особисто контролювала рівень гучності в кожному епізоді та давала зворотний зв’язок після прослуховування.

Окремо ми працювали над звуковим супроводом для кульмінаційного моменту, де парубка везуть на тачці, а згодом він виставляє самогон. Ця сцена потребувала динамічної та водночас гумористичної музики, і звукорежисер майстерно змонтував потрібний ритм. Також були вставлені фонові звуки веселощів — сміх, вигуки, плескіт, що посилює ефект живого дійства.

Під час фінального монтажу ми разом вирівнювали звукові шари, дотримуючись логіки розвитку дії та настроєвих переходів. Ця співпраця стала для мене важливим досвідом не лише як для режисера, а й як для організатора цілісного аудіо-візуального проєкту. Завдяки злагодженій роботі звукорежисера обрядове дійство набуло емоційної глибини та переконливості.

Етапи роботи зі звукорежисером

Дата	Етапи співпраці	Вид роботи
19.03.2025	Обговорення звукового рішення	- Знайомство з базовою інформацією - Ознайомлення з видами музичних композицій
21.03.2025	Аналіз сценарію ОД	Обговорення концепції заходу в розрізі музичного оформлення.
24.03.2025	Підбір матеріалів	Пошук відповідних композицій та музичних акцентів.
28.03.2025	Адаптація музичних композицій під вокальні номери	- Репетиція з жіночим вокальним ансамблем «Червоноярочка». - Підбір музичних композицій для обрядового дійства.

Партитура музично-шумового оформлення

Дія в кадрі	Назва музичної композиції	Тривалість звучання	Репліка\Дія на ВКЛ	Репліка\Дія на ВИКЛ
Виступ ведучих	“Фанфари”	04.50-06.30	Вихід ведучих	“Хай буде радість у кожній оселі!”
Виступ жіночого вокального ансамблю “Червоноярочка”	“Ой дорослі і малята”	06.35-09.15	Вихід колективу	Поклон
Вихід сусідок	“Гуцульська музика №3”	14.20 - 15:30	“Добрий вечір”	“Ой чуєте, хтось іде”
Обговорення	“Гуцульська	16:55 - 17:00	“Ставте”	“Все сьогодні

столу	музика №3”			підє на святкування”
Савко намагається вирватися з-за столу.	“Гуцульська музика №2”	20:28 - 20:50	“А що я зробив?”	“А ще я хочу, щоб до мене Дяк позалицявся”
Сава на ночвах	“Ой сербине, сербиночко”	21:51- 22:25	“Що Саво, перелякався?”	“Отак”
Кадри столу	“Ой сербине, сербиночку”	23:15 - 23:35	“Ставте лавочку!”	“Все”
Танець “Карапет”	“Карапет”	25:45 - 27:30	“Ну давай!”	Поклон
Виступ ведучих	“Фанфари”	35:35 - 36:32	Опласки	“Зустрінемось знову за щедрим столом!”
Титри	“Вставай милая! (Ремікс)”	36:37 - 40:00	“Справимо”	ЗТМ

Робота з відеографом

У межах роботи над ОД «Масниця-Колодїй» я частково виступила в ролі відеографа, що дозволило мені поєднати творчий задум із практичною реалізацією візуального образу постановки. Зйомка відеоматеріалу здійснювалась за допомогою смартфона iPhone 13, який забезпечив якісну картинку, чітку передачу кольору та високий рівень звуку. Завдяки його ширококутній камері та можливості знімати в умовах природного освітлення я отримала чисте й деталізоване відео, яке повністю відповідало атмосфері народного дійства. На випадок технічних збоїв я мала резервний пристрій — iPhone 7, що забезпечував знімальний процес без перебоїв.

Крім основної зйомки, в роботі використовувався **відеопроєктор**, який транслиував візуальні матеріали в першій частині обрядового дійства. Це дало змогу створити атмосферну експозицію через візуальне занурення в історію свята, використовуючи анімацію, фото та стилізовані кадри. Я самостійно продумала та змонтувала ці відео, узгоджуючи їх з драматургією постановки. Відеопроєкція слугувала вступним образним ключем, який задавав емоційний настрій глядачеві ще до початку дії на сцені. Я слідкувала за стабільністю кадру, освітленням і синхронізацією дії зі звуком, щоб монтаж виглядав цілісним. Усі відео знімалися у реальних локаціях, що підсилювало автентичність проєкту. Після зйомки я здійснила повний цикл монтажу: обрізання, поєднання сцен, додавання титрів і вставок.

Моя мета як відеографа полягала в тому, щоб створити не просто фіксацію подій, а візуально сильне відтворення атмосфери свята, передати настрій і характер кожного епізоду через композицію кадру, ритм монтажу та послідовність сцен. Такий підхід забезпечив єдність режисерського задуму й технічного втілення, зробивши постановку завершеним аудіовізуальним твором.

Етапи роботи з відеографом

Дата	Етапи роботи	Вид роботи
28.01.202 5	Розробка основної візуальної концепції	● Розробка композиції кадрів, ракурсів для зйомки.
22.02.202 5	Репетиція зйомки	● Підбір ракурсів для зйомки. ● Перевірка та редагування якості зображення та якості звукового звучання.
24.02.202 5	Зйомка ОД	● Зйомка ОД
25.02.202	Перегляд відзнятого	● Оцінка відзнятого матеріалу

5	матеріалу	● Планування деталей монтажу
15.03.2022 5	Монтаж	● Нарізка, склейка відеоматеріалів ● Редагування ● Наложення ефектів ● Співставлення з музичним рядом

Робота з художником по костюмах

Працюючи над обрядовим дійством «Масниця – Колодій», я тісно співпрацювала з художником по костюмах, адже візуальне відтворення традицій мало величезне значення для автентичності дійства. Ми разом досліджували народний одяг, притаманний Центральній Україні, щоб підібрати найдоречніші елементи костюмів. Художник уважно ставився до деталей — вишивка, пояси, хустки, намисто — усе мало не просто прикрашати акторів, а розповідати про їхній соціальний статус, вік і характер.

Особливу увагу ми приділили образу “хазяйки”, яка була головною жінкою свята. Її костюм був найбагатшим: вишитий жупан, коралі, барвіста хустка — усе це підкреслювало її поважність. Для парубків ми підібрали лляні сорочки, широкі пояси та чоботи, які додавали динаміки під час сцен з колодкою.

Деякі елементи костюмів ми створювали власноруч або перешивали старі речі, щоб досягти ефекту справжньої сільської атмосфери. Я особисто контролювала репетиції з костюмами, стежила за відповідністю образів до характерів персонажів та сцен. Під час зйомки було важливо, щоб костюми не втрачали естетики на відео, тож ми узгоджували кольори й фактури з урахуванням освітлення.

Завдяки художнику по костюмах вдалось досягти цілісного образу постановки — яскравого, народного, правдивого. Кожен персонаж виглядав

органічно у своєму костюмі, і це посилювало емоційне сприйняття всієї роботи. Співпраця з художником стала для мене надзвичайно цінним досвідом у втіленні режисерського задуму через візуальну мову образів.

Етапи роботи з художником по костюмах

Дата	Етап роботи	Вид роботи
30.01.2025	Підготовчий етап	Обговорення режисерського задуму. Визначення стилістики костюмів
05.02.2025	Дослідницька робота	Вивчення українського традиційного одягу. Підбір джерел, фото, ескізів
10.02.2025	Підбір матеріалів	Закупівля тканин, аксесуарів.
22.02.2025	Репетиція у костюмах	Проведення примірок, корекція. Візуальна перевірка образів у кадрі та у русі, з урахуванням освітлення
24.02.2025	Зйомка	Контроль вигляду костюмів під час зйомки, оперативна адаптація за потреби

Режисерський екземпляр сценарію
обрядового дійства «Масниця – Колодій»

Сценарій (з режисерськими позначками)	Назва епізоду, завдання дійових осіб, атмосфера, темпо-ритм, ідейно-змістовні акценти, мізансцени, світло, музика
Епізод 1 ЗТМ. На головний екран виводиться зображення з трансляцією про історію народного гуляння “Колодій”. <i>Іде проекційний відеоряд. По завершенню відеоролика - піднімається завіса.</i> ЗТМ.	Назва епізоду: “Історія про свято” Завдання дійових осіб: Відеосюжет - сповістити глядачей, що таке свято Колодій. Атмосфера - Надихаюча Темпо-ритм - Помірний
Епізод 2 <i>Вихід ведучих</i> <i>Пісня</i> <i>Звучить музика. На сцену виходять ведучі.</i> Ведуча 1: Увага! Увага! Шановна громадо! Запрошуємо всіх вас Масляну святкувати! Ведуча 2: Спішіть усі! Бо мало залишилось часу! На святі чекають вас млинці, вареники, ковбаси! Ведуча 1: Гей, люди добрі, поквартесь, На веселе свято, на Масляну збирайтесь! Ведуча 2: Будем Зиму проводити Весну красну зустрічати. Вареники та млинці в маслі куштувати.	Назва епізоду: “Зібрання жінок” Завдання дійових осіб: Ведучі- Завлікти та запросити гостей свята на перегляд ТК. Хозяйка - Підготувати хату для зустрічі з сусідками та жінками. Сусідки - Приєднатися до свята та принести варенеків з собою до столу. Жінки - Доєднатися до свята. Атмосфера: Надихаюча, хвилююча Темпо-ритм - Помірний Ідейно-змістові акценти: Вареники Мізансцена: Фронтальна Світло: Стабільне 100% подання світла.

Ведуча 1: Зиму проводжаємо –
Весну зустрічаємо,

Сонечко ясне на гостину
чекаємо.

Гомін і сміх на селі
розквітає,

Колодія радісно кожен
вітає.

Млинці і вареники вже на
столі,

Щоб весна прийшла в
куточки усі.

Ведуча2:Зиму проводжаємо –
Весна на порозі,

Сонце заграло у чистій
дорозі,

Колодій стукає в кожну
хату,

Час нам співати, гуляти й
сміятись.

Млинці на столі, жарти
веселі,

Хай буде радість в
кожній оселі.

*На сцену виходить ансамбль
“Червоноярочка”, співають пісню
“Масляна”*

*Святково приготовлена хата.
Посередині хати стоїть великий
накритий їжею стіл, з правої
сторони знаходиться піч, з лівої
лавка. На столі декілька тарілок з
варениками, капустою та
картоплею. Господиня з’являється*

на сцені з глечиком у руках.
Ставить на стіл.

Господиня: Ой, і гарний ж я
компот зварила! (нюхає) А пахне
як!. (ставить компот на стіл) А
Варенички ж які вийшли! Може я
одного спробую! (кусає вареник)
Ммм, який же смачний вийшов! А
де ж це мої сусідоньки, а деж мої
кумоньки? Вчора ж обіцяли на
Колодія зайти, та щось нема їх..

*Стукають у двері. (ГУЧНО)
Заходять дві сусідки. В однієї в
руках тарілка з варениками, у
другої — глечик з наваром.*

Сусідки: Добрий вечір вашій хаті!
(кланяються)

Господиня: І вам добрий вечір,
сусідоньки. (кланяється) Заходьте,
заходьте, вже все на столі!
Ставляйте все що у вас є, та сідайте
куди вам заманеться.

Сусідка 1: А ми не з пустими
руками к вам прийшли...

Сусідка 2: Вареників смачненьких
принесли...

Господиня: Ставте на стіл. Я теж
вареників наварила, дуже смачні
вийшли...

Сусідка 2: Вареники ніколи
зайвими не бувають!

*Сусідки сміються, схвально
кивають головами.*

Господиня: Ой сусідоньки, учора
на базарі була у Таращі...

Сусідка 1: А що там?

Господиня: Та нічого, свиней
хотіла купити.

Сусідка 2: Купили?

Господиня: Та ні, гарних не було.
(*махає рукою*) Та я там Мотрю
бачила, хустку собі обирала,
напевно, щоб до мене на Колодія
прийти.

Сусідки: Ото гарна новина!

*За сценою чути пісню. На сцену
виходять четверо жінок*

Співають:

*“Соловей у саду, тьох-тьох,
канареєчка,
Роман косить, Гапка в’яже,
Катерина загіба,
Грицько воли напува, Ганна воду
витяга.
Ой мамо, люблю Гриця, Гриць на
конику вертиться,
В Гриця шапка до лиця, люблю
Гриця-молодця!”*

Жінки: Добрий вечір вашій хаті! Господиня: Добрий вечір! Жінки: Ми до вас прийшли Колодія справляти, у нас тут Варенички, млинчики, та компот: на вишнях, на сливках! Сусідки, господиня: Ой, які варенички гарні! Господиня: Ставте, ставте на стіл, дорогенька! <i>Жінки починають співати:</i> “Варенички мої, варенички мої Варенички мої у сметані, Варенички мої, варенички мої, Варенички мої кохані!”	
Епізод 3 <i>Одна жінка хилиться ніби від болю й голосно кричить. Інші оточують її, питаючи, що сталося. Жінка дістає з-під сукні колодку, перев'язану блакитною стрічкою.</i> Сусідка 1: Колодка народилася! Всі: Нарешті народилася! Сусідка 2: Кумонько, та дайте ж я її сповию! (<i>сповиває її як немовля хусткою</i>)	Назва епізоду: “Народження колодки” Завдання дійових осіб: Хозяйка - Спостерігати за дією на сцені. Сусідки - Прив'язати колодку до Савка та карати (Возити на ночвах) Жінка 1 - Народити колодку Жінки - Спіймати парубка. Атмосфера: Хвилююча, весела Темпо-ритм - Швидкий Ідейно-змістові акценти: Колодка, ночви. Мізансцена: Фронтальна, діагональна. Світло: Стабільне 100% подання світла. Музика: Пісні виконані наживо: “Ой упала колодка із печі” “Ой голубчику-чику”

Жінка 2: Ой та дайте я його поколишу! *(Колише)*

Сусідка 1: А в мене христини справимо, щоб на вулиці маля не били!

Мотря: *(забирає колодку)* А в мене його похоронемо, але плакати не будемо! Бо він наступного року знову народиться. *(Сміються)*

Сусідка 1: Ой кумоньки, а давайте знайдемо парубка, гарного та не жинатого, то хай він нам Могорич ставе!

Всі: Так! Давай, давайте! А я бачила там Савка за вікном ходив, то давайте зловимо його!

Мотря: Ловіть його!

Виводять хлопця з-за куліс, садять за стіл.

Савка: Хей жіночки, а чого ви мене спіймали?

Жінка 3: Та сідай! Не бійся!
наливають компот. (Хлопець п'є, його гладять по плечах, кормлять з веделки вареником)

Жінки: Який ти у нас гарний, який добрий!

*Дають йому вареника. Хлопець
їсть, а йому непомітно
прив'язують колодку.*

Савка: А чого ви мене спіймали?
Що сталося?

Жінка 2: А то ти не знаєш?

*Всі сміються. Хлопець помічає
колодку та вскакує з місця.*

Савка: Ой, жіночки! Нащо ж ви
мене мучите? Нащо мордуєте? Що
це таке?

Жінки співають:

*“Ой, упала колодка із печі,
Та й побила Семенові плечі.
Оце тобі, Семене, за мене,
Що не ходиш звечора до мене!”*

*Савка імітує, що йому спочатку
побили плечі, потім зуби.*

Савка: Ой та полиште, жіночки,
одружуся!

Господиня: Та не слухайте його
дівчата. Старого парубка оженити
— це все одно що з того старого
вола, що в мене в хлеву
стоїть, м'ясо варити.

Савка: Ой кумо, а чим це ви брови
підмостили?

Господиня: Сажею.

Савка: А навіщо?

Господиня: Щоб бути гарною.
Хочу, щоб до мене дяк
позалицявся.

Савка: *(Савка виривається і починає водити Господиню по сцені)* Ой, як би мені таку жінку, я б її милував, цілував, а до печі куховарочку найняв, а до двору підмітаночку, а до дитини колисаночку. І водив би по селу, вихвалявся!

Господиня: Та ти, Савко, те саме й минулого року казав! А за те, що досі не одружився, їздити тепер тобі Саво, ось на таких ночвах!
(Демонструє пальцем)

Савка: Ой, та не треба!
(Намагається втекти)

Господиня: Стій, стій Саво, нікуди ти не втечеш!

Жінки садять хлопця у ночви та співають:

*“А до мене Яків приходив,
Коробочку раків приносив!
А я тії раки забрала,
А Якова з хати прогнала!”*

Епізод 4 Савка: Ой, помилуйте, дівчата! Я-я могорич виставлю! Господиня: Дівчата, ви це чули? Він сказав, що могорич виставить! <i>(Всі радіють)</i> <i>Савка ставить лавку до столу, й усі сідають вечеряти. На екрані йдуть кадри частувань. Після завершення жінки співають:</i> <i>Колодійчику-чику, Голубчику-чику, Ждали тебе цілий рік, Та не довгий в тебе вік!</i> <i>Після чого жінки починають танцювати народний танець “Карапет”</i>	Назва епізоду: “Могорич” Завдання дійових осіб: Савко - Виставити пляшку могорича. Хозяйка - Змусити парубка виставити могорич Сусідки - Приготувати стіл для вечері Жінка 1 - Запросити усіх танцювати. Жінки - Виконати танець “Карапет” Атмосфера: Святкуюча, весела Темпо-ритм - Швидкий Ідейно-змістові акценти: Могорич Мізансцена: Фронтальна Світло: Стабільне 100% подання світла.
Епізод 5 Господиня: Ну що, дороженькі, будемо прощення просити? <i>Всі просять одне в одного прощення, обнімаються.</i> Жінка 1: Ви простіть мене, якщо не допомгла коли. Господиня: Було таке, було. Не прийшли до мене, коли попросила	Назва епізоду: “Прощення” Завдання дійових осіб: Хозяйка - Пригадувати колишні образи. Савко - Поклястися що одружиться до наступного року. Сусідки - Просити пробачення одна в одної. Жінки - Обійматися. Гурт “Червоноярочка” - Виконати 2 пісні. Атмосфера: Весела Темпо-ритм - Прискорений. Мізансцена: Фронтальна. Світло: Стабільне 100% подання світла.

на городі поробити. Жінка 1: Ой, ну простіть мене кумонько! Жінка 2: І мене простіть, якщо я щось не так зробила. Господиня: І таке було! Через вас, я стала трендовою жінкою на селі, бо тренділи про мене більше за всіх! Ще й до Василя мого моргали. Жінка 1: Хто? Я? Господиня: Ви. Жінка 1: Та в мене, мабуть, око того... тіпалося! <i>моргає</i> Господиня: Ну якщо око сіпалось, то прощаю! <i>обнімаються</i> <i>Всі співають:</i> <i>Ой, спасибі, Колодію, Що зібрав до купки, Гостювали, цілувались, Аж слипались губки!</i> Господиня: Ось і Колодія цього року справили. Та дивись, Савко! (<i>махає кулаком</i>) Як не одружишся на наступний рік, колодку не відв'яжемо! <i>Всі сміються.</i>	Музика: Пісні виконані наживо: “Ой Масляна прийшла” “Гей на Масляну”
---	--

Жінка 3: А приходьте наступного року до нас! У нас цих парубків неодружених стільки, що сили нема всім колодки в'язати!

Господиня: Обов'язково прийдемо!

*Вихід ведучих, лунає урочиста
музика*

Ведуча 1: Масляна закінчується – млинці доїдаємо,

Колодія справили, весну
зустрічаємо.

Співи і танці, радісний
сміх,

Хай щастить на цілий рік.

А наступного року знову
зберемось,

Щоб свято веселе знову
вдалось.

Ведуча 2: Масляна скінчилася, вареники посмакували,

Колодія справили, весну
закликали.

До наступного року хай
щастя ведеться,

А сонце весняне у
віконце сміється.

З піснями, жартами і
добрим теплом,

Зустрінемось знову за
щедрим столом.

Пісня “Ой Масляна прийшла” та «

<i>Гей на Масляну» у виконанні жіночого вокального ансамблю.</i> <i>ЗТМ</i> <i>На екрані з'являються титри з фотографіями акторського складу та фотозвіт з проведеного свята.</i>	
--	--

Графік роботи над творчим проєктом

Назва: «Масниця-Колодій»

Дата проведення: 24.02.2024 р.

Дата	Час	Приміщення	Вид репетиції	Учасники репетиції
04.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Головна зала	Оцінка можливостей, щодо проведення проєкту. Робота з літературним матеріалом.	Тетяна Харитонова, Керівник практики - Ірина Удовенко.
06.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Кабінет 1	Узгодження та затвердження режисерського задуму кваліфікаційної роботи	Тетяна Харитонова, Керівник практики - Ірина Удовенко
07.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Кабінет 1	Зустріч з акторами, проби. Відбір акторів на ролі персонажей та ролі ведучих у обрядовому дійстві.	Тетяна Харитонова, Ірина Удовенко, Віталіна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
08.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту	Пошук літературного, документального	Тетяна Харитонова

		та туризму Таращанської міської ради» Головна зала	та іконографічного матеріалу для формування режисерського задуму	
10.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Кабінет 1	Написання першого варіанту сценарію до обрядового дійства “Масниця- Колодій”	Тетяна Харитоновна, Ірина Удовенко
11.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Головна зала	Коригування сценарію обрядового дійства “Масниця- Колодій”	Тетяна Харитоновна, Ірина Удовенко
12.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Головна зала	Перша репетиція - читання сценарію з акторами дійства. Зустріч з вокальним ансамблем та підбір пісенного матеріалу.	Тетяна Харитоновна, Ірина Удовенко, Віталіна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
13.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму	Перша репетиція з жіночим вокальним ансамблем	Тетяна Харитоновна, Ірина Удовенко Віталіна

		Таращанської міської ради» Актова зала	“Червоноярочка”	Болванович, Олена Скотніцька, Надія Лещенко, Ольга Маньківська
14.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала	Коригування сценарію обрядового дійства “Масниця-Колодій”	Тетяна Харитонova, Ірина Удовенко
17.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала	Ознайомлення з апаратурою та технічними можливостями закладу.	Тетяна Харитонova, Ірина Удовенко
18.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала.	Підбір декорацій для обрядового дійства “Масниця-Колодій”. Встановлення декорацій та оснащення сцени	Тетяна Харитонova, Ірина Удовенко
19.02.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала.	Технічна репетиція. Музична репетиція з вокальним ансамблем "Червоноярочка" Репетиція з	Тетяна Харитонova, Ірина Удовенко, Віталвна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька,

			акторами та гуртом.	Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
20.02.2025	09:00-17:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Кабінет 1.	Створення афіші та запрошувальних квитків. Збір інформації щодо розмірів виконавців вистави	Тетяна Харитонова, Ірина Удовенко, Віталіна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
21.02.2025	09:00-17:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала.	Підбір костюмів для акторів та виконавців обрядового дійства “Масниця-Колодій”. Створення ескізів для гриму Коригування та ухвалення усіх епізодів випускної роботи. Репетиція усіх епізодів випускної роботи	Тетяна Харитонова, Ірина Удовенко, Віталіна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
22.03.2025	09:00-14:00	«Відділ	Комбінована	Тетяна

		культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала	репетиція усіх епізодів випускної роботи. Репетиція з вокальним ансамблем "Червоноярочка" Зведена репетиція.	Харитоновна, Ірина Удовенко, Віталівна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
23.03.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала.	Технічна репетиція. Написання світлової та музичної партитур Фінальна репетиція..	Тетяна Харитоновна, Ірина Удовенко, Віталівна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко
24.04.2025	09:00-17:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Актова зала.	ПРЕМ'ЄРА ОД "МАСНИЦЯ-КОЛОДІЙ"	Тетяна Харитоновна, Ірина Удовенко, Віталівна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко,

				Надія Лещенко, Жанна Момотенко
05.04.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Кабінет 1.	Аналіз відзнятого матеріалу. Монтаж відеоматеріалу.	Тетяна Харитонова
07.04.2025	09:00-14:00	«Відділ культури, молоді, спорту та туризму Таращанської міської ради» Головна зала	Фінальний перегляд змонтованого ОД “Масниця- Колодій” з учасниками ТК.	Тетяна Харитонова, Ірина Удовенко, Віталіна Болванович, Тетяна Музика, Павло Жиров, Олена Скотніцька, Ольга Маньківська, Тетяна Гойденко, Надія Лещенко, Жанна Момотенко

ВИСНОВКИ

1. У процесі реалізації ОД «Масниця-Колодій» вдалося досягти основної мети проєкту — відтворення та осмислення традиційного українського обряду через сучасну сценічну форму. Поєднання фольклорних елементів з режисерськими засобами дозволило створити емоційно насичене, цілісне видовище.

2. Злагоджена робота з акторським складом та вокальним ансамблем «Червоноярочка» сприяла високому рівню виконавської підготовки, вдалому сценічному втіленню обрядових епізодів, зокрема: народження Колодки та завершального свята.

3. Творча група виявила здатність до імпровізації, адаптації етнографічного матеріалу, що забезпечило автентичність і водночас динамічність постановки. Вдало використані елементи народного танцю, пісні та гумору підкреслили обрядову основу свята і зробили його зрозумілим для сучасного глядача.

4. Серед труднощів, виявлених під час роботи, слід зазначити обмежений доступ до репетиційних просторів та часові рамки, що ускладнювали повноцінну підготовку. Частковим рішенням стало проведення комбінованих репетицій та розподіл творчого навантаження між учасниками.

5. Відеофіксація проєкту та подальший етап монтажу дали можливість переосмислити структуру дійства у форматі відеоарт-проєкту. Це дозволяє говорити про перспективу адаптації теми «Колодія» для цифрового середовища, включно з онлайн-фестивалями, віртуальними виставками чи інтерактивними платформами.

6. Надалі рекомендую розширити тематику постановок на інші сезонні обряди українського календарного циклу (веснянки, Купайло, свято жнив), формуючи серію обрядових відеопроектів. Також доцільним є залучення

молодіжної аудиторії через майстер-класи, інтерактивні формати та документування живих традицій.

7. Проєкт «Масниця-Колодій» став важливою частиною мого професійного становлення як режисерки шоу та арт-проєктів. Він довів значущість роботи з національною традицією у форматі сучасного сценічного мистецтва та підкреслив необхідність збереження нематеріальної культурної спадщини через інноваційні підходи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бендюк Н. В. Жінка в українській традиційній культурі. Київ : Либідь, 2014. 240 с.
2. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посіб. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2014. 142 с.
3. Вовк Ф. К. Студії з української етнографії та антропології. Прага, 1928. 236 с.
4. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ : підручник / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Вид. 2-ге. Київ : НАКККиМ, 2020. 362 с.
5. Герасименко І. В. Народна драма та режисура. Київ : НАКККиМ, 2011. 148 с.
6. Житницький А. З. Драматургія масових театралізованих заходів : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і випр. Харків : Тимченко А. М., 2007. 127 с.
7. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого : навч. посіб. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2016. 233 с.
8. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ : навч. посіб. 2-ге вид. — Київ : Дакор, 2006. 251 с.
9. Клековкін О. Ю. THEATRICA : лексикон / Ін-т проблем сучасного мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ: Фенікс, 2012. 800 с.
10. Климчак М. Обрядовий театр України. Львів : Сполом, 2005. 160 с.
11. Кужельний О. П. Основи режисури театралізованих видовищ і свят : навч. посіб. Київ : НАКККиМ, 2012. 140 с.
12. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість : підручник. Київ : Знання-Прес, 2001. 591 с.
13. Лозко Г. Українське народознавство. Київ : Арій, 2007. 352 с.
14. Матушенко В. Б. Розвиток естрадного мистецтва : підручник / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2016. 197 с.
15. Основи сценарної майстерності : навч.-метод. рек. для для мистецьких закладів фахової передвищої освіти / уклад. М. Крипчук ; Держ. наук.-метод. центр змісту культ.-мистецької освіти. Київ, 2019. 32 с.

16. Паві П. Словник театру / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 639 с.
17. Поплавський М. М. Антологія сучасної української естради. Київ : Преса України, 2004. 415 с.
18. Станіславенко О. П. Фольклор і сцена : режисура обрядових дійств. Київ : Мистецтво, 2017. 208 с.
19. Станіславська К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККіМ, 2012. 319 с.
20. Чемеровський Ф. А. Технологія підготовки, організації та проведення масових свят : метод. посіб. / Упр. культури і туризму, Харків. облдержадмін., Харків. обл. центр нар. творчості. Харків : АТОС, 2009. 99 с.
21. Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис : у 2 т. Київ : Обереги, 1993. Т. 1. 310 с. ; Т. 2. 290 с.
22. <https://naurok.com.ua/scenariy-narodnogo-svyata-kolodiy-135966.html>

ДОДАТКИ

Додаток 1

СЦЕНАРІЙ ОБРЯДОВОГО ДІЙСТВА “МАСНИЦЯ - КОЛОДІЙ”

Вихід ведучих

Пісня

Звучить музика. На сцену виходять ведучі.

Ведуча 1: Увага! Увага! Шановна громадо!

Запрошуємо всіх вас Масляну святкувати!

Ведуча 2: Спішіть усі! Бо мало залишилось часу!

На святі чекають вас млинці, вареники, ковбаси!

Ведуча 1: Гей, люди добрі, поквартесь,

На веселе свято, на Масляну збирайтесь!

Ведуча 2: Будем Зиму проводити

Весну красну зустрічати.

Вареники та млинці в маслі куштувати.

Ведуча 1: Зиму проводжаємо – Весну зустрічаємо,

Сонечко ясне на гостину чекаємо.

Гомін і сміх на селі розквітає,

Колодїя радісно кожен вітає.

Млинці і вареники вже на столі,

Щоб весна прийшла в куточки усі.

Ведуча 2: Зиму проводжаємо – Весна на порозі,

Сонце заграло у чистій дорозі,

Колодїй стукає в кожну хату,

Час нам співати, гуляти й сміятись.

Млинці на столі, жарти веселі,

Хай буде радість в кожній оселі.

*На сцену виходить ансамбль “Червоноярочка”, співають пісню
“Масляна”*

Святково приготовлена хата. Посередині хати стоїть великий накритий їжею стіл, з правої сторони знаходиться піч, з лівої лавка. На столі

декілька тарілок з варениками, капустою та картоплею. Господиня з'являється на сцені з глечиком у руках. Ставить на стіл.

Господиня: Ой, і гарний ж я компот зварила! *(нюхає)* А пахне як!.
(ставить компот на стіл) А Варенички ж які вийшли! Може я одного спробую! *(кусає вареник)* Ммм, який же смачний вийшов! А де ж це мої сусідоньки, а деж мої кумоньки? Вчора ж обіцяли на Колодія зайти, та щось нема їх..

Стукають у двері. Заходять дві сусідки. В однієї в руках тарілка з варениками, у другої — глечик з наваром.

Сусідки: Добрий вечір вашій хаті! *(кланяються)*

Господиня: І вам добрий вечір, сусідоньки. *(кланяється)* Заходьте, заходьте, вже все на столі! Ставляйте все що у вас є, та сідайте куди вам заманеться.

Сусідка 1: А ми не з пустими руками к вам прийшли...

Сусідка 2: Вареників смачненьких принесли...

Господиня: Ставте на стіл. Я теж вареників наварила, дуже смачні вийшли...

Сусідка 2: Вареники ніколи зайвими не бувають!

Сусідки сміються, схвально кивають головами.

Господиня: Ой сусідоньки, учора на базарі була у Таращі...

Сусідка 1: А що там?

Господиня: Та нічого, свиней хотіла купити.

Сусідка 2: Купили?

Господиня: Та ні, гарних не було. *(махає рукою)* Та я там Мотрю бачила, хустку собі обирала, напевно, щоб до мене на Колодія прийти.

Сусідки: Ото гарна новина!

За сценою чутно пісню. На сцену виходять четверо жінок

Співають:

*“Соловей у саду, тьох-тьох, канареечка,
Роман косить, Гапка в’яже, Катерина загіба,
Грицько воли напува, Ганна воду витяга.
Ой мамо, люблю Гриця, Гриць на конику вертиться,
В Гриця шапка до лиця, люблю Гриця-молодця!”*

Жінки: Добрий вечір вашій хаті!

Господиня: Добрий вечір!

Жінки: Ми до вас прийшли Колодія справляти, у нас тут Варенички, млинчики, та компот: на вишнях, на сливках!

Сусідки, господиня: Ой, які варенички гарні!

Господиня: Ставте, ставте на стіл, дороженька!

Жінки починають співати:

*Варенички мої, варенички мої
Варенички мої у сметані,
Варенички мої, варенички мої,
Варенички мої кохані!*

Одна жінка хилитися ніби від болю й голосно кричить. Інші оточують її, питаючи, що сталося. Жінка дістає з-під сукні колодку, перев’язану блакитною стрічкою.

Сусідка 1: Колодка народилася!

Всі: Нарешті народилася!

Сусідка 2: Кумонько, та дайте ж я її сповию! (*сповиває її як немовля хусткою*)

Жінка 2: Ой та дайте я його поколишу! (*Колише*)

Сусідка 1: А в мене христини справимо, щоб на вулиці маля не били!

Мотря: (*забирає колодку*) А в мене його похоронемо, але плакати не будемо! Бо він наступного року знову народиться. (*Сміються*)

Сусідка 1: Ой кумоньки, а давайте знайдемо парубка, гарного та не жинатого, то хай він нам Могорич ставе!

Всі: Так! Давай, давайте! А я бачила там Савка за вікном ходив, то давайте зловимо його!

Мотря: Ловіть його!

Виводять хлопця з-за куліс, садять за стіл.

Савка: Хей жіночки, а чого ви мене спіймали?

Жінка 3: Та сідай! Не бійся! *наливають компот. (Хлопець п'є, його гладять по плечах, кормлять з веделки вареником)*

Жінки: Який ти у нас гарний, який добрий!

Дають йому вареника. Хлопець їсть, а йому непомітно прив'язують колодку.

Савка: А чого ви мене спіймали? Що сталося?

Жінка 2: А то ти не знаєш?

Всі сміються. Хлопець помічає колодку та вскакує з місця.

Савка: Ой, жіночки! Нащо ж ви мене мучите? Нащо мордуєте? Що це таке?

Жінки співають:

*“Ой, упала колодка із печі,
Та й побила Семенові плечі.
Оце тобі, Семене, за мене,
Що не ходиш звечора до мене!”*

Савка імітує, що йому спочатку побили плечі, потім зуби.

Савка: Ой та полиште, жіночки, одружуся!

Господиня: Та не слухайте його дівчата. Старого парубка оженити — це все одно що з того старого вола, що в мене в хлеву стоїть, м'ясо варити.

Савка: Ой кумо, а чим це ви брови підмостили?

Господиня: Сажею.

Савка: А навіщо?

Господиня: Щоб бути гарною. Хочу, щоб до мене дяк позалицявся.

Савка: *(Савка виривається і починає водити Господиню по сцені)* Ой, як би мені таку жінку, я б її милував, цілував, а до печі куховарочку найняв, а до двору підмітаночку, а до дитини колисаночку. І водив би по селу, вихвалявся!

Господиня: Та ти, Савко, те саме й минулого року казав! А за те, що досі не одружився, їздити тепер тобі Саво, ось на таких ночвах! *(Демонструє пальцем)*

Савка: Ой, та не треба! *(Намагається втекти)*

Господиня: Стій, стій Саво, нікуди ти не втечеш!

Жінки садять хлопця у ночви та співають:

*“А до мене Яків приходив,
Коробочку раків приносив!
А я тії раки забрала,
А Якова з хати прогнала!”*

Савка: Ой, помилуйте, дівчата! Я-я могорич виставлю!

Господиня: Дівчата, ви це чули? Він сказав, що могорич виставить!
(Всі радіють)

Савка ставить лавку до столу, й усі сідають вечеряти. На екрані йдуть кадри частувань. Після завершення жінки співають:

*Колодійчику-чику,
Голубчику-чику,
Ждали тебе цілий рік,
Та не довгий в тебе вік!*

Після чого жінки починають танцювати народний танець “Каранет”

Господиня: Ну що, дорогенькі, будемо прощення просити?

Всі просять одне в одного прощення, обнімаються.

Жінка 1: Ви простіть мене, якщо не допомгла коли.

Господиня: Було таке, було. Не прийшли до мене, коли попросила на городі поробити.

Жінка 1: Ой, ну простіть мене кумонько!

Жінка 2: І мене простіть, якщо я щось не так зробила.

Господиня: І таке було! Через вас, я стала трендовою жінкою на селі, бо тренділи про мене більше за всіх! Ще й до Василя мого моргали.

Жінка 1: Хто? Я?

Господиня: Ви.

Жінка 1: Та в мене, мабуть, око того... тіпалося! *моргає*

Господиня: Ну якщо око сіпалось, то прощаю! *обнімаються*

Всі співають:

*Ой, спасибі, Колодію,
Що зібрав до купки,
Гостювали, цілувались,
Аж слипались губки!*

Господиня: Ось і Колодія цього року справили. Та дивись, Савко! (*махає кулаком*) Як не одружишся на наступний рік, колодку не відв'яжемо!

Всі сміються.

Жінка 3: А приходьте наступного року до нас! У нас цих парубків неодружених стільки, що сили нема всім колодки в'язати!

Господиня: Обов'язково прийдемо!

Вихід ведучих, лунає урочиста музика

Ведуча 1: Масляна закінчується – млинці доїдаємо,
Колодія справили, весну зустрічаємо.
Співи і танці, радісний сміх,
Хай щастить на цілий рік.
А наступного року знову зберемось,
Щоб свято веселе знову вдалось.

Ведуча 2: Масляна скінчилася, вареники посмакували,

Колодія справили, весну закликали.
До наступного року хай щастя ведеться,
А сонце весняне у віконце сміється.
З піснями, жартами і добрим теплом,
Зустрінемося знову за щедрим столом.

*Пісня “Ой Масляна прийшла” та « Гей на Масляну» у виконанні жіночого
вокального ансамблю.*

ЗТМ

*На екрані з’являються титри з фотографіями акторського складу та
фотозвіт з проведеного свята*

Додаток 2

Виписка на реквізит

Назва	Кількість	На сцені	За сценою	На руки акторам
Сукня (зелена)	2	2	0	2
Сукня (бордова)	1	1	0	1
Сукня (чорна)	1	1	0	1
Жилетка	2	2	0	2
Спідниці	3	3	0	3
Головний убір (корони)	6	6	0	6
Хустки	3	2	1	2
Чоботи	8	8	0	8
Ночви	1	1	0	1
Лавка	1	1	0	1
Стіл	1	1	0	1
Рушники	10	8	2	0
Піч	1	1	0	0
Портрет Шевченка	1	1	0	0
Ікона	2	1	1	0

Додаток 3

Ескіз жіночих суконь

Ескіз чоловічого костюму

Афіша та запрошувальний лист

Фотозвіт з репетицій

Додаток 6

Фотозвіт з прем'єри ОД “Масниця-Колодій”

